

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 14. 12. 2022, sp. zn. 8 Tdo 1093/2022, ECLI:CZ:NS:2022:8.TDO.1093.2022.1

Číslo: 10/2023

Právní věta:

Zákonný zástupce mladistvého (§ 43 odst. 1 z. s. m.) nemá vlastní právo podat dovolání, ale může jej podat jen jeho jménem, a to do doby, než mladistvý nabude plné svéprávnosti. Po nabytí plné svéprávnosti mladistvého již nemůže jeho zákonný zástupce podat dovolání, a učiní-li tak, jde o dovolání podané neoprávněnou osobou, které je nutno odmítnout podle § 265i odst. 1 písm. c) tr. ř.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 14.12.2022

Spisová značka: 8 Tdo 1093/2022

Číslo rozhodnutí: 10

Číslo sešitu: 2

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Mladistvý, Opravné prostředky, Zákonný zástupce obviněného

Předpisy: § 265d odst. 1 písm. c) tr. ř.

§ 265d odst. 2 tr. ř.

§ 43 odst. 1 z. s. m.

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Dotčená rozhodnutí:

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. 1. 2007, sp. zn. [8 Tdo 49/2007](#), uveřejněné pod číslem 54/2007 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, část trestní

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 6. 11. 2013, sp. zn. [8 Tvo 35/2013](#), uveřejněné pod číslem 40/2014 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, část trestní

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 10. 2. 2016, sp. zn. [8 Tdo 1515/2015](#), uveřejněné pod číslem 42/2016 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, část trestní

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 9. 8. 2017, sp. zn. [8 Tz 47/2017](#), uveřejněný pod číslem 10/2018 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, část trestní

Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 4. 5. 2022, sp. zn. [1 Tmo 2/2022](#), uveřejněné pod číslem 41/2022 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, část trestní

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud odmítl dovolání matky obviněného mladistvého L. Z. K. a obviněného mladistvého AAAAA (pseudonym) proti usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem, soudu pro mládež, ze dne 19. 7. 2022, sp. zn. 5 Tmo 12/2022, jako soudu odvolacího v trestní věci vedené u Okresního soudu v Ústí nad Labem, soudu pro mládež, pod sp. zn. 31 Tm 2/2020.

I.

Rozhodnutí soudů nižších stupňů

1. Rozsudkem Okresního soudu v Ústí nad Labem, soudu pro mládež, ze dne 6. 1. 2022, sp. zn. 31 Tm 2/2020 (dále „soud prvního stupně“), byl obviněný mladistvý „AAAAA“ (dále „mladistvý“) uznán vinným proviněním usmrcení z nedbalosti podle § 143 odst. 1 tr. zákoníku, jehož se dopustil tím, že

v době od 23:00 hodin do 23:07 hodin dne 11. 1. 2019 v zahradní chatce na adrese XY, po předchozí domluvě s poškozeným nezletilým „BBBBB“ (pseudonym; dále „poškozený“), že v chatě bez vědomí rodičů či jiných osob odpovědných za jejich výchovu přespí, vzal plastový kanystr benzínu s obsahem cca 4 litry, jenž sloužil jako pohon motorové pily a křovinořezu, o němž věděl, kde se v chatě nachází, a následně jej i přes povědomí o jeho vysoké hořlavosti a nebezpečnosti manipulace s takovou látkou v blízkosti otevřeného ohně použil při zatápění v kamnech na tuhá paliva zn. Petra, neboť jiným způsobem se mu rozdělání ohně v kamnech nedařilo, kdy touto manipulací s benzínem došlo při zážehu k jeho vznícení a posléze k neřízenému šíření požáru v prostoru celé chatky, přičemž mladistvému se podařilo z hořící chatky uniknout, avšak poškozený tak nestačil učinit a na místě uhořel, resp. došlo k jeho úmrtí kvůli udušení zplodinami vzniklými při hoření.

2. Za toto provinění byl mladistvý podle § 143 odst. 1 tr. zákoníku za užití § 31 odst. 1 a § 24 odst. 1 písm. j) z. s. m. odsouzen k trestnímu opatření odnětí svobody v trvání devíti měsíců podmíněně odloženému podle § 33 odst. 1 z. s. m. a § 81 tr. zákoníku na zkušební dobu v trvání dvou roků. Podle § 18 odst. 1 písm. e) z. s. m. mu byla uložena výchovná povinnost nahradit podle svých sil škodu způsobenou proviněním. Rovněž bylo rozhodnuto o nárocích poškozených na náhradu nemajetkové újmy.

3. Krajský soud v Ústí nad Labem jako odvolací soud pro mládež (dále „odvolací soud“) usnesením ze dne 19. 7. 2022, sp. zn. 5 Tmo 12/2022, odvolání mladistvého jako nedůvodné podle § 256 tr. ř. zamítl.

4. Proti tomuto usnesení odvolacího soudu podali mladistvý a jeho matka L. Z. K. prostřednictvím obhájce s odkazem na § 265b odst. 1 písm. g), h), m) tr. ř. dovolání.

II.

K dovolání matky mladistvého

5. Nejvyšší soud k dovolání matky mladistvého L. Z. K. zkoumal, zda je osobou oprávněnou podat za mladistvého dovolání.

6. Podle § 72 odst. 1 věta druhá z. s. m. odvolání a dovolání ve prospěch mladistvého, který není plně svéprávný, může podat, a to i proti jeho vůli, též jeho zákonný zástupce nebo opatrovník a jeho obhájce. Je-li mladistvý nezletilý, vztahuje se na něj § 43 z. s. m., podle něhož zákonný zástupce nebo opatrovník mladistvého je mimo jiné oprávněn podávat za něho žádosti a opravné prostředky, ve prospěch mladistvého může tato práva vykonávat i proti jeho vůli. Do tohoto práva patří i právo

podat za nezletilého mladistvého dovolání, neboť zákonný zástupce toto právo (jako i ostatní práva v § 43 z. s. m. uvedená) nevykonává svým jménem, ale realizuje je jménem mladistvého.

7. Mladistvý je podle § 265d odst. 1 písm. c) tr. ř. jako obviněný oprávněnou osobou podat dovolání prostřednictvím obhájce, a je-li nezletilý, může za něj toto jeho právo realizovat i jeho zákonný zástupce. Z tohoto důvodu lze považovat dovolání zákonného zástupce podané v době, kdy mladistvý ještě nedovršil osmnácti let, za podané osobou oprávněnou podle § 265d odst. 1 písm. c) tr. ř. a § 72 odst. 1 z. s. m. (srov. ŠÁMAL, P., VÁLKOVÁ, H., SOTOLÁŘ, A., HRUŠÁKOVÁ, M., ŠÁMALOVÁ, M. Zákon o soudnictví ve věcech mládeže. Komentář. 3, vydání. Praha: C. H. Beck, 2011, s. 406, rovněž ŠÁMAL, P. a kol. Trestní řád II. (§ 157–314s). Komentář. 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 3214). Z uvedeného je zřejmé, že zákonnému zástupci mladistvého tato oprávnění přísluší pouze po dobu, kdy je mladistvý nezletilý, tj. do doby, než nabude zletilosti, pro níž platí i v řízení proti mladistvému ustanovení § 30 odst. 1, odst. 2 zákona č. 89/2012 Sb., podle něhož se plně svéprávným člověk stává zletilostí. Zletilosti se nabývá dovršením osmnáctého roku věku. Před nabytím zletilosti se plně svéprávnosti nabývá přiznáním svéprávnosti, nebo uzavřením manželství. Svěprávnost nabytá uzavřením manželství se neztrácí ani zánikem manželství, ani prohlášením manželství za neplatné.

8. Z uvedených důvodů právo za mladistvého podat dovolání může jeho zákonný zástupce realizovat jen do doby jeho zletilosti, protože nemá vlastní právo dovolání podat, jelikož podle § 265d odst. 1 tr. ř. toto právo přísluší pouze obviněnému, jenž tak činí prostřednictvím obhájce [písm. c), odst. 2], nejvyššímu státnímu zástupci [písm. a)], či příslušnému orgánu Úřadu evropského veřejného žalobce [písm. b)]. Jiné, než takto taxativně vymezené, osoby dovolání podat nemohou, a tudíž ani zákonný zástupce zletilého mladistvého, jenž nemá práva podle § 43 z. s. m. za něj nemůže dovolání podat. Učiní-li tak, je třeba takové dovolání posoudit jako podané osobou neoprávněnou.

9. V posuzované věci mladistvý „AAAAA“ nabyl zletilosti dne XY, kdy dovršil osmnáctý rok věku. Dovolání jeho matkou bylo podáno dne 14. 10. 2022, tedy v době, kdy již mladistvý byl zletilý, a proto matka již nebyla oprávněna za něj dovolání podat.

10. Nejvyšší soud z těchto důvodů dovolání matky mladistvého L. Z. K. podle § 265i odst. 1 písm. c) tr. ř. odmítl jako podané osobou neoprávněnou.

V další části rozhodnutí se Nejvyšší soud zabýval posouzením dovolání podaného obviněným mladistvým „AAAAA“.